

SØVÆRN

ORIENTERING

S

7

1995

SØVÆRNS ORIENTERING

Søværnets operative Kommando

Att.: SVN ORT

Postboks 483, 8100 Århus C

Telefon: 89 43 30 99

Telefax: 89 43 31 41

Redaktør: Orlogskaptajn Per Jönsson

Telefon: 89 43 30 56

Ansvar overfor medieansvarsloven:

Kommandør E. Fage-Pedersen

Forside: Kommandobroen på Inspektionsskibet TRITON

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet kan frit citeres med angivelse af kilde.

Tryk og layout: Kannike Tryk A/S, Århus

ISSN 0907 – 5038, oplag: 8000

Indholdsfortegnelse

Byråd og marineforening på havets bund	1
Eftersøgning og redning til søs	2
Orlogsmuseet	3
Nyt fra idrætsfronten	4
Tøjhusmuseets foredragsrække	6
Aktion Flaskepost	7
Udveksling med polske kadetter	8
Kabelminelæggeren LOSSEN i øvelse »BALTIC ENDEAVOUR«	9
Søværnet vært for internationalt kampvognsseminar	10
Årets julegave: Årstider i Kongehuset	11
Partnership for peace-øvelse – Cooperative Jaguar 1995 ...	12
Patruljefartøjet SKADEN landsætter sergentelever	15
Baltex '95	16
Søværnets chefer mødtes i Frederikshavn	17
Operation »stud sø« 1995	18
Vinder af fotokonkurrencen	19
Natokursus på højt plan	20
Nyt fra Søværnets Materiel kommando	21
Søværnets Mærkedage	22
Forsvarets gave til det kongelige brudepar	23
H.K.H. Kronprins Frederik udnævnt til premierløjtnant af reserven i Søværnet	24

Fra Redaktionen:

Med dette nummer siger redaktionen tak for i år. SØVÆRNS ORIENTERING udkommer igen sidst i januar 1996.

På mange måder har søværnet haft en godt år. Aktivitetsniveauet har været højt. Øvelsesvirksomheden intens og spændende, hvilket bl.a. kan udledes af de mange artikler i løbet af året i dette blad. Opgaverne har været varierede og krævende. Det har holdt gejsten oppe i os alle, men samtidig også skærpet forventningerne til næste år. I skrivende stund synes det som om 1995-aktivitetsniveauet kan fastholdes. På ét område er der dog sket en yderligere uheldig udvikling: Det kniber fortsat med bred deltagelse i den frivillige idræt i søværnet. Antallet af deltagere i sportsstævner har – som i tidligere år – været faldende. Den udvikling er uheldig. Vore frivillige sportsledere fortjener at opleve langt større interesse for de arrangementer, de planlægger og gennemfører på sportsområdet. Især ville større deltagelse fra det operative niveau være ønskelig.

SØVÆRNS ORIENTERING skal derfor opfordre til, at vi alle medvirker til at vende den kedelige udvikling i 1996.

Måske skulle vi gøre 1996 til vort personlige sportsår?

**Med disse ord ønskes
alle vore læsere
EN RIGTIG GOD
JUL OG ET
GODT
NYTÅR!**

Redaktionen

Byråd og Marineforening på havets bund!

Under et besøg af undervandsbåden NARHVALEN i Hadsund fik byråd og Marineforeningmedlemmer et stort ønske opfyldt: En tur på bunden af Mariager Fjord.

Mandag den 11. september stod 14 medlemmer af henholdsvis Hadsund Byråd og den stedlige Marineforening småfrysende på Københavnerkajen i havnen i Hadsund. Ved kajen lå undervandsbåden NARHVALEN. Alle 14 ventede på lodsens. Når han kom, kunne de få deres store ønske opfyldt: At dykke med en undervandsbåd.

S 320 NARHVALEN

Ind i Mariager Fjord

Med lodsens om bord forlagde NARHVALEN i overfladen ind i Mariager Fjord til en position, hvor der var tilstrækkelig dybde under kølen til at dykke. Efter en lille times sejlads kom den befriende melding fra undervandsbådens sidestyre: »25 meter under kølen«. Det var tid til at dykke.

Efter at have klargjort til dykning kom ordren fra chefen: »Vagtchef ned og lukke«. De »nye« undervandsbådsgæster blev nu informeret grundigt om, hvad der skete, mens undervandsbåden dykkede. Der var stoisk ro i forsamlingen.

Frokost i periskopdybde

Under vandoverfladen fik gæsterne mulighed for at se »den overfladiske verden« gennem periskopet og undervandsbådens nye elektro-optiske mast. I periskopdybde blev der serveret en dejlig frokost med chili con carne, hvorefter undervandsbåden igen dykkede ud og sejlede til Hadsund.

Hvorledes gæsterne oplevede dykningen, skal SØVÆRNS ORIENTERING overlade til læserens fantasi.

(NARHVALEN)

Eftersøgning og redning til søs

»SEARCH AND RESCUE (SAR)«

af kaptajnløjtnant B.T. Madsen, Marinehjemmeværnsdistrikt 1.

»MAYDAY, MAYDAY, MAYDAY. Her er kutteren TYCHO BRAHE, her er kutteren TYCHO BRAHE, her er kutteren TYCHO BRAHE.

MAYDAY – her er kutteren TYCHO BRAHE. Vi har haft en kraftig maskinekspllosion på en position ca. 8 sømil sydvest af Thyborøn. Ved eksplosionen er flere personer blevet kastet i vandet, og vi har kvæstede og sårede om bord. Der er brand om læ med kraftig røgudvikling. Muligvis vandindtrængen i maskinrummet. Øjeblikkelig hjælp nødvendig«.

Sådan lød det dramatisk fra en fiskekutter med mange lystfiskere om bord, som optakt til en af de eftersøgnings- og redningsøvelser (SAREX), som afvikles to gange om året med deltagelse af Kattegats Marinedistrikt, Marinehjemmeværnet og Farvandsvæsenets redningsfartøjer.

Ikke for at vise hvor god man er

Årets Search and Rescue øvelser (SAREX) er blevet afviklet med én i Nordsøen og det nordlige Kattegat og én i Århus Bugt og farvandet nord for Fyn. Øvelserne er normalt opdelt i en rednings- og en eftersøgningsøvelse, men øvelserne kan også gennemføres som helt uafhængige øvelser.

SAREX afholdes ikke for at vise, hvor god man er til SAR, men for at konstatere, hvor der må sættes ind med mere uddannelse og træning, så man er optimalt klar, når nødmeldingen indløber.

Vigtig træning af »ON SCENE COMMANDER«

Formålet med redningsøvelserne er primært at træne den udpegede leder på ulykkespositionen, »On Scene Commander«, i at få overblik over en større søulykkes omfang, og i at afgive de nødvendige situationsrapporter til Maritime Rescue Coordination Center (MRCC) ved Søværnets operative Kommando (SOK,) eller Maritime Rescue Coordination Sub-Center (MRCS) ved Marinedistrikterne. On Scene Commander skal uddannes, så han i givet fald vil være i stand til, på bedst mulige måde at koordinere indsættelsen af alle tililende hjælpefartøjer i en redningsoperation. Blandt hans vigtigste opgaver vil være at vurdere, om der skal sættes indsatsleder med redningshold om bord på havaristen, om der skal ske nedkøling af havaristen, om og i givet fald hvilken form for førstehjælp der skal iværksættes, samt lede den altafgørende eftersøgning efter overbordfaldne.

Skibe og fly i »SAREX«

Under årets SAREX i Århus Bugt og farvandet nord for Fyn, deltog Søværnet med 3 enheder, Farvandsvæsenet med »Anna F. Rørbye« fra Grenå, og Marinehjemmeværnet med 9 fartøjer. Derudover deltog 2 civile fartøjer fra et bådberedskab, hvor det ene fungerede som mål-fartøj.

I luften deltog Rescue Coordination Center (RCC) Karup med en S-61 redningshelikopter og MRCC med én af Søværnets Flyvetjenestes LYNX helikoptere. Alle skibe var blevet ligeligt fordelt i to øvelsesgrupper, fordelt i henholdsvis Århus Bugt og Baaring Vig.

Ledelsesobservatorer på alle skibe

Øvelsesledelsen havde opslået sit hovedkvarter ved Kattegats Marinedistrikt i Frederikshavn, men havde også placeret observatorer om bord på alle skibe. Ud over at rapportere til øvelsesledelsen, skulle observatorerne vejlede og hjælpe, når der blev bedt om det, eller hvis noget så ud til at ville gå galt.

Samarbejdet godt, men førstehjælp stadig et problem

Hvad viste så årets SAREX? For det første var der stor fremgang, hvad samarbejdet mellem de tre deltagende myndigheder angik; nu kender man hinanden bedre. Der er dog fortsat store problemer på områderne kommunikation og førstehjælp til de tilskadekomne. Kommunikation afvikles på en civil VHF kanal, så alle kan tale med alle. Pludselig kan der komme generende støj og tale på frekvensen; men sådan er livet jo. Et andet problem var, at sammenblandingen af civile og militære skibe kan generes af, at der undertiden bruges talemåder og anvendes procedurer mellem de militære deltagere, som ikke forstås af de civile skibe. Det problem vil der blive fokuseret på ved kommende SAREX'er.

Selvom der var fremskridt at spore fra tidligere øvelser, viste denne SAREX dog klart, at der fortsat er stort behov for bedre uddannelse i førstehjælp til sårede.

Eftersøgning et problematisk område

I eftersøgningsdelen har fartøjsførerne de største udfordringer. Der skal foretages mange kalkulationer i

»Eftersøgning i hårdt vejr«

det definerede eftersøgningsområde baseret på bl.a. strøm, vind og vejr. Fartøjsførerne skal lære at beregne en sporbredde, og dækningsfaktoren skal omsættes til den »statistiske

chance for opdagelse« (Probability of Detection)(POD)af det eftersøgte objekt. Desuden skal den udpegede On Scene Commander beregne og tildele hvert deltagende fartøj et

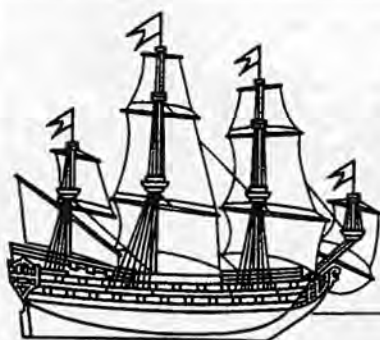
søgeområde(effort allocation), før de kommer frem til det definerede eftersøgningsområde.

Uddannelse på søværnets taktiske træner

SAR uddannelsen af Marinehjemmeværnets fartøjsførere og navigatører sker ved Søværnets Taktiske Træner på Flådestation Frederikshavn i løbet af to weekendkurser (ca. 40 timer). Desuden er der mulighed for at deltage i et fortløbende SAR brevkursus med forskellige beregningsopgaver på On Scene Commander niveau.

Vigtigt med teoretisk uddannelse

Det er vigtigt, at der til stadighed trænes og øves; det har både denne og tidligere SAREX'er vist. Men det er ligeså vigtigt at sikre, at det personel, som skal deltage i rednings- og eftersøgningsoperationer til søs, har den fornødne teoretiske uddannelse.

ORLOGSMUSEET ROYAL DANISH NAVAL MUSEUM

OVERGADEN OVEN VANDET 58, DK-1415 KØBENHAVN K, DANMARK,
TLF. +45 31 54 63 63

BESØG museets nye særudstilling

MODELSKIB 95, hvor medlemmer af Orlogsmuseets Modelbyggerlaug vil fremvise deres nyeste modelarbejder, omfattende modeller af skibe fra forskellige lande.

Udstillingen kan ses i perioden
Lørdag den 4. november 1995 -
Søndag den 14. januar 1996

Åbningstider:
Tirsdag-søndag 12.00-16.00
(mandag lukket)

Søværnets Idrætskomite har i 1995 afviklet mesterskaber i en række sportsdiscipliner. Deltagerne har i alle stævner været meget motiverede, og dystet med god sportsånd og på et højt sportsligt niveau. Men desværre har antallet af deltagere igen i 1995 været dalende i så godt som alle discipliner.

Søværnets fodboldmesterskab 1995

Finalen i udendørs fodbold blev spillet 9. oktober på Holmens Idrætsanlæg. Tre hold havde kvalificeret sig til den spændende slutrunde: Søværnets Officersskole (SOS), et hold fra militærpolitiet ved Søværnets operative Kommando (MP/SOK) og et hold fra 4. Eskadre »BILE«. Eskadrens hold kom med på et afbud, kort tid før finalekampene skulle begynde. Men hastværk var denne gang ikke lastværk: »BILE« kom, så og sejrede

nemlig, med Søværnets Officersskole på 2. pladsen og »MP-holdet« på 3. pladsen.

Søværnets mesterskaber i atletik 1995

Med et magert deltagerantal på 30, hvoraf de fleste kom fra Søværnets Sergeant- og Reserveofficersskole, har søværnet igen afviklet mesterskaber i atletik efter flere års pause. En bemærkelsesværdig indsats blev gjort af sergent Jesper Sander Larsen, MP Korsør, som løb både 500 m og 5000 m, sidstnævnte i den fornemme tid 16,08.

Sport under »CUTTY SARK TALL SHIPS RACE«

I forbindelse med »Cutty Sark Tall Ships Race« i Frederikshavn (se SØVÆRNS ORIENTERING nr. 6/95) blev der blandt de mange skibsbesætninger dystet bravt i disciplinerne beach volley, roning i travaljer og tovtrækkeri.

Forberedelserne til beach volley var noget for sig, da der skulle en kæmpeanstrengelse til for først at rense stranden ved Ørskov's

Stålskibsvæft. Med hjælp fra Marinekaserne Frederikshavns værnepligtige fik idrætslederne udjævnet banerne, efter at store mængder glasskår, skarpe sten og andet affald var blevet pillet op med de bare hænder. Over 40 hold deltog i den moderne og populære strandsport.

20 hold deltog i travaljeroning, men kvaliteten hos deltagerne var ikke så høj som i beach volley. Der blev dog kæmpet til det sidste.

Tovtrækning var et kapitel for sig. Mange fik ømme fingre og hænder. De stærkeste havde nemlig også deltaget tidligere på dagen i travaljeroning. Men den stærke vinder blev naturligvis fundet.

Søværnets tennismesterskab

Med en tilmelding på kun 14 i single og 7 par i double blev årets tennismesterskab afviklet på Flådestation Frederikshavns dejlige, næsten vedligeholdelsesfrie baner.

Vinder i herre single blev marinekonstabel C. Christoffersen, Søværnets operative Kommando. Herre double blev vundet af løjtnant T. Nielsen, Søværnets Officersskole og marinekonstabel S. Vesth, Bornholms Marinedistrikt.

Søværnets mesterskab i minitriathlon

Med deltagelse af 42 atleter blev søværnets mesterskab i mini-triathlon en af årets bedste idrætsbegivenheder. Konkurrencerne var, i modsætning til tidligere år, begunstiget af et relativt højt deltagerantal, smukt sommervejr og varmt vand. Til læsernes orientering skal oplyses, at mini-triathlon bliver gennemført med reducerede distancer i forhold til den legendariske »ironman distance«. Først svømmes 380 m fra udlagt bøjle i havn til land. Derefter klædes hurtigt om, hvorefter der venter en 17,6 km lang cy-

Fodboldmestrene 1995)

»Beach volley«

»Tennismestrene«

keltur. Der sluttes af med løb i skov på 4,2 km.

Vinder i år blev marinekonstabel J.B. Olsen, som gennemførte på mesterskabstid 50,59 min. Derefter fulgte oversergent P. Andersen. På 3. pladsen kom marinekonstabel J.S. Lerche. Alle vindere kom fra Søværnets Frømandskorps. En 4. plads gik til marinekonstabel K. Heinesen fra korvetten PETER TORDENSKIOLD.

To civile fra Søværnets Materielkommando deltog uden for konkurrence. Her fik materielmester J. Kingo Hansen den fine tid 54,12, hvilket ville have indbragt ham en 3. plads i konkurrencen.

Søværnets mesterskab i volleyball

I modsætning til den noget begrænsede interesse for deltagelse i idrættskonkurrencer i almindelighed, synes der at være stigende in-

teresse for deltagelse i volleyball. Til årets mesterskabsstævne i Korsør var der således rettidigt tilmeldt 12 hold, primært fra landtjenestesteder. (Det kniber stadig generelt med at få sejlene enheder til at deltage i søværnets sportsstævner).

Volleyballstævnet viste sig at give alle kamp til stregen, da der var stor jævnbyrdighed mellem deltagerne, og holdene i finalepuljen måtte igennem 7 kampe, før vinderen blev fundet: SOK's Old Boys hold – eller rettere Old Boys m/k hold, da der var en dame på holdet, hvor gennemsnitsalderen sneg sig op på 37 år. Holdet spillede og kæmpede så godt, at alle ønskede at se det igen til DMI mesterskabet. På anden og tredjepladsen fulgte henholdsvis 4.

Eskadre og Søværnets Officersskoles 1. hold.

(SSG J. Bannow)

Nye eskadretroplærere

8 kursister fik den 6. oktober på Søværnets Grundskole udleveret bevis på, at de nu kan kalde sig eskadretroplærere, efter at have gennemgået Søværnets Eskadretroplærerkursus i perioden 25. september til 6. oktober 1995.

Eskadretroplærerkursus er et idrættskursus, som tilbydes alt personel uanset grad og alder. Eneste krav til deltagerne er, at de har interesse for idræt, i forsvaret kaldet fysisk uddannelse og træning – forkortet FUT – og at de vil medvirke til at sætte kolleger i gang med at dyrke idræt i tjenesten, både på land og i søen.

I løbet af kursus kommer eleverne til at mærke FUTTEN på egen krop gennem intensiv kredsløbstræning (løb), muskeltræning, boldspil, svømning, atletik og marine 5 kamp. Den fysiske uddannelse kombineres med en teoretisk om kroppens opbygning, kredsløbet samt anaerob og aerobprocessen og tabeller.

Kursus afvikles i henhold til Søværnets Kursuskalender.

(SSG J.S. Pedersen, SGS)

»Triathlon vinderen får sin præmie«

TØJHUSEMUSEETS FOREDRAGSRÆKKE 1995/96

KINA

I rækken indgår følgende foredrag:

Ændringer kan finde sted.

Kina og Europa før 1840
14. november 1995, kl. 20.00

Docent
Leif Littrup

Kinas krise 1840-1949
28. november 1995, kl. 20.00

Lektor
Hatla Thelle

Maos Kina 1949-1976
12. december 1995, kl. 20.00

Lektor
Hatla Thelle

Kina efter Mao
23. januar 1996, kl. 20.00

Lektor
Kjeld Erik Brødsgaard

Kina og Tibet
6. februar 1996, kl. 20.00

Flemming Faber

Taiwan - et andet Kina
20. februar 1996, kl. 20.00

Journalist
Jørgen Siegmundfeldt

Hvad bliver der af Hongkong
5. marts 1996, kl. 20.00

Redaktør ved Politiken
Herbert Pundik

Kina som atommagt og
stormagt i fremtiden
19. marts 1996

Lektor
Karsten Fledelius

Alle foredrag afholdes i Tøjhusmuseets foredragssal kl. 20.00 præcis.

Indgang: Fredriksholms Kanal 29, 1220 København K.

Indtegning: giro 9 00 31 18, mærket Tøjhusmuseets foredragsrække.

Gebyr for hele rækken kr. 160,-. Gæstebillet pr. foredrag kr. 25,-.

Telefon: 33 11 60 37 (i udstillingens åbningstid) eller ved selvvalg: 33 15 82 33, lok. 231 (9-15).

SUNDHEDSSTYRELSEN OG SØVÆRNET I »AKTION FLASKEPOST«

**Nogle ting i
livet er vigtigere
end andre. Derfor
må du vælge.
At drikke med
måde gør det ikke
kedeligere at
være far. Og det
bli'r helt sikkert
sjovere at være
barn. Valget er dit.**

**Højst 14* genstande
om ugen for kvinder
og højst 21 for mænd
- men ikke
på én gang**

* Det er sikrest at undgå
alkohol under graviditeten.

**DRIK MINDRE
LEV MERE**

Sundhedsstyrelsen

– En kampagne mod alkohol- misbrug

Sundhedsstyrelsens traditionelle årlige »Uge 40-kampagne«, var i 1995, fra 1. til 7. oktober rettet mod alkoholmisbrug.

Ud over daglige budskaber i de landsdækkende aviser kunne kampagnen følges på TV-skærmene hver aften kort før kl. 19 i forbindelse med »TV2 Vejret«.

Sammen med søværnet og et reklamebureau, der forestod optagelserne til TV, gennemførte Sundhedsstyrelsen »AKTION FLASKEPOST«, med et budskab til os alle om at »drikke mindre og leve mere«.

**»Højst 14 genstande om
ugen for kvinder og højst 21
for mænd – men ikke på én
gang« – lød det gode råd.**

»Klar til kast af flaskepost«

560 FLASKEPOSTER I HAVET

Fra søværnets skibe og helikoptere, som i forvejen havde opgaver i

Sundhedsstyrelsen har til Søværnets operative Kommando oplyst, at der ultimo november var fundet 284 flasker, og med en frist til 31. december 1995, kan man endnu nå at være med og vinde et 14/21 ur. Hvad med en tur til stranden i juledagene?

Flaskepost benyttes helt op i vor moderne tid til videnskabelig måling af havstrømme m.m. Den flaskepost, der har drevet længst omkring, var 149 år undervejs: I 1784 kastede en japansk somand ved navn Matsuyama en flaske med et budskab om sit skibs forlis i havet. Skibet gik ned i en orkan ud for Japans kyst og blev meldt sporløst forsvundet. Den 45 mand store besætning druknede. Det erfarede man først, da man i 1935 fandt Matsuyamas flaskepost drivende ud for den japanske by Hiratutemura.

Kilde: O. Ludwig's »Skipperlabskovs«

farvandsovervågningen, blev der ud for kysterne ved Århus, Frederikshavn, Helsingør, Rødbyhavn, Rønne samt i Lillebælt og Storebælt ultimo september/primo oktober udkastet 560 grønne flaskeposter i liter størrelse, som man siden har kunnet være heldig at finde på de danske strande.

I flaskeposten lå Sundhedsstyrelsens budskab, samt et »tillykke« til den heldige finder, der også havde vundet et flot 14/21 ur.

Finderen blev ligeledes inviteret til at deltage i en lodtrækning om en forlænget weekend i London for 2 personer. Man skulle blot besvare 6 spørgsmål om alkohol rigtigt.

Kampagnen gjorde indtryk

Samarbejdet mellem fotograferne fra reklamebureauet, Sundhedsstyrelsen og Søværnet forløb perfekt. De, der fulgte kampagnen i TV, fik givetvis lejlighed til at tænke lidt over det alvorlige budskab. De be-

sætningsmedlemmer på søværnets skibe, som SØVÆRNS ORIENTERING har talt med, har alle givet udtryk for, at det var godt og rigtigt at gå ind i en så vigtig samfundsoplysende kampagne. En enkelt udtrykte det på denne måde: »Jeg er lige blevet far, så annoncen i avisen om at vælge at være far og drikke med måde, har faktisk gjort indtryk på mig!« □

Søværnets Officersskole aftaler udveksling af kadetter med den polske officersskole

Som et led i en aftale mellem det danske og polske forsvarsministerium har Søværnets Officersskole (SOS) indledt et program om bl.a. udvekslingsbesøg med den polske søofficersskole i Gdynia (Akademii Marynarki Wojennej - AMW).

Hovedformålet med den bilaterale aftale er at opbygge et militært kontaktnet, for derigennem at udvikle og udvide det militære samarbejde mellem de to lande. Samarbejdet skal udvikles gennem »udveksling af erfaring inden for områderne træning og uddannelse af tropper, militær uddannelse, administration og ledelse af personel«.

Konkret vil samarbejdsaftalen mellem de to søofficersskoler blive udmøntet i udveksling af lærere og kadetter og gensidig orientering om skolernes opgaver.

Kostskole med forskning

Den polske officersuddannelse adskiller sig på flere områder fra den danske. Bl.a. bliver en del af den praktiske uddannelse indenfor områderne våben, taktik og teknik gennemført på selve officersskolen, hvor danske kadetter får tilsvarende uddannelse på Søværnets Taktik- og Våbenskole og Søværnets Teknikskolen m.fl.

Fra rundvisning på den polske søofficersskoles våbentekniske afdeling.

Ligeledes adskiller den polske søofficersskole sig fra den danske ved at være en kostskole. Alle polske kadetter, med undtagelse af de ældste, bor på skolen. Til forskel fra SOS foretager AMW partiel forskning og udvikling indenfor teknik og taktik for den polske flåde, hvorfor der er en del professorer tilknyttet skolen.

Udveksling i 1996

På indledende møder mellem de to skoler er det blevet aftalt, at udveksling mellem lærere fra SOS og AMW skal finde sted i april/maj 1996, hver af en uges varighed. I løbet af sommeren 1996 er det planen at udveksle kadetter fra de to landes sejlskoledele. I den forbindelse

vil de danske sejlskoleskibe SVANEN og THYRA modtage invitation til »The Polish Commander-in-Chief's Cup Race and Kaper's Race« i juni 1996.

Eleveopgaver allerede udvekslet

Herudover er det blevet aftalt at udveksle elevopgaver mellem de to skoler med henblik på at fremme forståelsen for det teoretiske pensum, og som led i den gensidige orientering om uddannelsen på skolerne. Udveksling af opgaver er allerede godt i gang. Eksempelvis har Søværnets Officersskole modtaget en polsk elevs opgave om det polske torpedo-våben, og AMW har modtaget to elevopgaver fra SOS.

(SOS)

Kabelminelæggeren LOSSEN i øvelse »BALTIC ENDEAVOUR«

Som omtalt i SØVÆRNS ORIENTERING nr. 6/95 deltog bl.a. kabelminelæggeren LOSSEN i den multinationale minerydningsøvelse BALTIC ENDEAVOUR. Øvelsen blev afholdt i ånden af Partnership for Peace (PfP) med deltagelse af enheder fra Polen, Tyskland og Danmark.

LOSSSEN har sendt følgende rapport:

I Sejerø Bugt blev første øvelsesfase gennemført i form af kommunikationsøvelser, assistance til andet skib, slæbning, helikopter hoist

samt formationssejlad. Som fælles proceduregrundlag benyttede man, ligesom under PfP øvelsen »Cooperative Jaguar« (se andetsteds i bladet) såkaldte EXTACs, Experimental Tactics, som er procedurer, udviklet af NATO til brug under øvelser, hvor NATO-styrker samarbejder med ikke NATO lande. Generelt forløb øvelserne godt, men det kneb lidt under blinkøvelserne.

Barn over bord – fader druknede

Under øvelsen blev FLYVEFISKEN af Søværnets operative Kommando (SOK) beordret ud i en redningsoperation – Search and Rescue (SAR) – tæt ved Sejerø, hvor et barn var faldet over bord fra en tysk lystsejler. Faderen var sprunget i vandet og havde faktisk

Den polske eskadrechef, orlogskaptajn H. B. Atkowski viser stolt den første strøgne forankrede mine.

Strygning af forankrede miner set fra agterdækket af en polsk minestryger.

reddet sit barn, der heldigvis bar redningsvest; men under ulykkelige omstændigheder druknede faderen efter redningsdåden. Han blev ikke fundet, trods storstilet eftersøgning med redningshelikoptere og flere civile skibe.

Polske, tyske og danske enheder i samme minestrygningskanal

Øvelsens anden fase var koncentreret om »mine counter measure«. LOSSEN havde i løbet af natten lagt miner i tre felter. De polske og tyske minestrygningsenheder samt danske GRØNSUND tog sig af de første to felter, der bestod af 6 forankrede miner og 6 bundminer. FLYVEFISKEN, der var den eneste minehunter, tog sig af det sidste felt med 3 bundminer og 3 decoys. GRØNSUND koordinerede minestrygernes indsats, og i løbet af ganske kort tid var 9 af de 12 miner strøget. Det var unægtelig et imponerende og sjældent syn med polske, tyske og danske minestrygningsenheder i samme minestrygningskanal.

FLYVEFISKEN demonstrerede sin minerydningskapacitet ved bl.a. med undervandsdronen »DOUBLE EAGLE« at simulere identifikation og bortsprængning af lokaliserede øvelsesminer.

SAR-øvelse

Sidste øvelsesdag var afsat til en Search- and Rescue (SAR) øvelse. En redningsflåde med 2 dukker var i løbet af morgenen blevet lagt ud sydøst for Samsø. FLYVEFISKEN koordinerede indsatsen som »on scene commander« (se artikel om SAR andetsteds i bladet), og efter ca. 1½ times eftersøgning, observerede og bjærgede den polske minestryger NACKLO flåden.

En god øvelse var slut. Skibene havde igen vist, at der er god grund for samarbejde og forståelse mellem forskellige landes flådetyrker – også uden for NATO.

Søværnet vært for internationalt kampvognsseminar

Søværnets Taktik- og Våbenskole, Kampinformationskursus (AIS) var i perioden 10. til 12. oktober vært for et internationalt LEOPARD-kampvognsseminar med 25 deltagere fra henholdsvis Danmark, Tyskland, Australien, Grækenland, Canada, Tyrkiet, Norge, Italien og Belgien. Hærens Tekniske Tjeneste i Hjørring forestod selve seminaret.

FN-bemalt LEOPARD-kampvogn på Flådestation Frederikshavn

Danske erfaringer fra Ex-Jugoslavien

Under seminaret kunne Danmark bidrage med meget konkrete og vigtige erfaringer fra det tidligere Jugoslavien, hvor Danmark som bekendt er det eneste NATO-land, der har udstationeret LEOPARD-kampvogne.

Uden for Kampinformationskursus auditorium var en FN-bemalt kampvogn udstillet. Kampvognen, der normalt ellers blev benyttet til uddannelse i Oksbøl, vakte berettiget opsigt, da den rullede ind på Flådestation Frederikshavn.

Mangeartede aktiviteter ved kampinformationskursus

Der har i efterårsmånederne været travlt på Kampinformationskursus, som bl.a. også har huset deltagere i PFP-øvelsen »Cooperative Jaguar« (se andet steds i bladet), og fremvist den taktiske træner og orienteret om søværnets deltagelse i internationale operationer for flådestationens personel. Desuden har 70 topembedsmænd fra Frederikshavn by deltaget i et orienteringsarrangement. Fra 6. til 7. november blev der lukket op for søværnets årlige chefmøde. Men glemmes må det ikke, at Kampinformationskursus sideløbende gennemfører sit normale undervisningsprogram for søværnets personel, herunder et taktisk divisionsofficerskursus, som afsluttes 13. december, når eleverne har gennemført de krævende, afsluttende taktiske spil, hvorefter de bliver udnævnt til kaptajnløjtnanter.

– årets julegave...

Årstider i Kongehuset

– et portræt i ord og billeder

»Årstider i Kongehuset« giver gennem billeder og åbenhjertige samtaler med Hendes Majestæt et indtryk af, hvad det vil sige at være dansk, og hvorfor vi er stolte over at være det! Et filmhold har fulgt Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsen gennem et helt år. De fire film giver et ærligt og spændende indblik i regentparrets utallige gøremål.

»Årstider i Kongehuset« har været vist på TV2 og er en af de største seer succeser i Danmark inden for de seneste år. Serien på 4x60 minutter kan nu blive Deres for kun 395,- kr. inkl. porto. Send kuponen – og De vil i løbet af få dage modtage Deres egen udgave af »Årstider i Kongehuset«.

**Ja tak, send mig straks
»Årstider i Kongehuset« til
kr. 395,- inkl. porto**

Betaling: check vedlægges på DKK 395,-
inkl. porto.

Tv-system: ☐ PAL

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____

By _____

**Send kuponen til: JJ Film, Mosedalvej 5, 2500
Valby, Danmark. Mrk. »Årstider i Kongehuset«
Tlf.: +45 36 30 32 00, Fax: +45 36 30 32 16**

Partnership for Peace (PfP) øve

Søværnets operative Kommando, Flådestation Frederikshavn, Søværnets Taktik- og Våbenskole, Søværnets Flyvetjeneste og Minelæggerne FALSTER og MØEN (som skoleskib) var i perioden 2. til 13. oktober direkte involveret i årets store NATO »Partnership for Peace« øvelse »Cooperative Jaguar« sammen med flådeenheder fra 11 andre PfP nationer: Belgien, Frankrig, Estland, Finland, Tyskland, Letland, Litauen, Polen, Sverige, England og USA. Det blev øvelsesmæssigt såvel som menneskeligt en stor oplevelse for de i alt 12 nationer med tilsammen godt 1200 mand under 12 spændende øvelsesdage.

Største PfP øvelse i 1995

»Cooperative Jaguar« var navnet på en af de største, indtil nu gennemførte Partnership for Peace (PfP) øvelser, og den største i 1995. Øvelsen, der omfattede styrker eller stabselementer fra både hæren, søværnet og flyvevåbnet, var kommet i stand efter forslag fra forsvarsminister Hans Hækkerup under NATO forsvarsministrenes konference i december 1994 i Sevilla, Spanien.

Danmark var værtsland for øvelsen, og de to NATO kommandoer CINCENT og CINCNORTHWEST havde udstukket rammerne. Planlægning og udførelse var videre-delegeret til henholdsvis Enheds-

kommandoen ved NATO hovedkvarteret i Karup (COMBALTAP), og hæren, søværnet og flyvevåbnet.

Ikke en fælles hær, fly og søværns øvelse

»Cooperative Jaguar« var opdelt i tre uafhængige øvelser, en for hvert værn, men med fælles overordnet øvelsesledelse (NATO). Formålet var at fremme partnerskab for fred gennem udvikling af indbyrdes forståelse mellem militære styrker, der som bekendt er meget forskelligt

udstyret, uddannet og trænet.

Hærovelsen fandt sted på Oksbøl øvelsesterræn som kommandoøvelse, hvor stabsofficerer kunne øve deployering og indsættelse af en multinational hærstyrke i en fredsbevarende FN-operation ved etablering af buffer-zone.

Flyvevåbnets øvelse fandt sted i luftrummet over Nordjylland, Nordsejen, og Skagerrak. Danske F-16, polske MIG-23 Flogger, tyske MIG-29 Fulcrum, amerikanske F-15E, engelske TORNADO, franske

PfP enhederne ved Flådestation Frederikshavn.

Svenske motortorpedobåde ved Flådestation Frederikshavn.

Ise »Cooperative Jaguar 1995«

Der var trangt på svenske LULEAAs kommandobro på VIP- og pressedagen.

MIRAGE og NATO AWACS-fly havde til primær opgave at træne i at opretholde en »No Fly Zone«. Men det var også et vigtigt aspekt at øve sikkerhedsprocedurerne i forbindelse med flyenes start og landing, samt at træne i de humanitære luftoperationer, NATO gennemfører for FN med nedkastning af fødevarer og medicin fra transportfly, evakuering af sårede, og eftersøgning og redning af nødstedte piloter. Det var i øvrigt første gang, der blev afholdt en NATO flyøvelse i Pfp regi.

Den maritime øvelse

Den maritime øvelse blev ledet af Chefen for Søværnets operative Kommando, kontreadmiral K.H. Winther og en multinational øvelsesstab om bord på Minelæggeren FALSTER. Formålet var at øve en multinational flådestyrke i fredsbevarende operationer, herunder embargo og søredningsoperationer, samt at udbedre kommunikationen mellem enheder fra forskellige lande med forskelligt kommunikationsudstyr. Af andre vigtige øvelsesdiscipliner kan nævnes helikopteroperationer, sømandsskab, slæbning af skib, samt udveksling af personel mellem enhederne, i

NATO kaldet »cross poll«.

Tre faser

Den maritime øvelse var opdelt i tre faser:

En »havnefase« ved Flådestation Frederikshavn og Søværnets Kampinformationskursus (AIS) fra 2. til 8. oktober.

En »søfase« fra 8. til 12. oktober i Kattegat og Skagerrak, og en »afsluttende fase« i Århus, hvor deltagerne kunne ud-

veksle erfaringer fra øvelsen (»hot wash-up«)

I løbet af den første uge i Frederikshavn skabte officerer og besætninger mere eller mindre »fælles fodslag« for den efterfølgende fase til søs. Mange kom på skolebænken på Kampinformationsskolen, hvor der især blev trænet i kommunikationsprocedurer- og teknik og taktisk træning for at forhindre misforståelser, når det gik løs på havet. De deltagende enheder var på skift ansvarlige for gennemførelse af teoretiske øvelser og undervisning. Men flådens folk ved, hvor vigtigt det er, man kender hinanden godt, så derfor var der også indlagt et omfattende socialt program og sportsaktiviteter, som givet medvirkede til, at den første uge forløb over al forventning.

Og så til søs.....

På havet var øvelsen igen opdelt i tre faser. I første fase blev øvelsesstyrken inddelt i 4 grupper, som hver især skulle øve de discipliner,

FALSTER overdækker LULEAA med skum

som kunne tænkes at indgå i en embargo operation, og som besætningerne var blevet teoretisk orienteret om under opholdet i Frederikshavn.

Om aftenen lå de 4 grupper til ankers, så man kunne besøge hinanden og gennemdrøfte dagens udbytte og forberede næste dags operationer.

I anden fase var styrken opdelt i 2 grupper, som skulle simulere en egentlig embargo operation mod et »tænkt land«, som i henhold til FN resolution kun måtte modtage humanitære forsyninger. Enkelte enheder fra styrken var udpeget som »blokadebrydere«. Målet var at se, om den multinationale styrke formåede at identificere og fastholde et komplet billede over den reelle skibstrafik i Kattegat gennem godt og vel 20 timer. Kunne man det, ville det være et stort skridt i den rigtige retning. De danske farvande er fortrinlige øvelsespladser, når det gælder sådanne træningsformål, på grund af den intense skibstrafik.

I tredje fase var det oprindelig planen, at alle enheder skulle demonstrere deres kunnen for særligt indbudte militære kommandochef fra NATO og PfP-landene, ministre og presse. Desværre blev det meget tåget under denne »VIP- og presse- dag til søs« den 12. oktober 1995, så det stort anlagte program desværre måtte erstattes af et mere enkelt, hvor enhederne lå til ankers eller fortøjet på siden af hinanden i Århus Bugt. De indbudte gæster fik dog, på trods af programændringerne, et godt indtryk af skibenes og besætningernes formåen under de til lejligheden gennemførte boarding/visitationsøvelser og havariøvelser, som man gik op i med brask og bram.

Efter en god afsluttende frokost blev alle gæster igen sejlet i land af tyske og svenske motortorpedobåde. Dagens begivenheder blev af en gæst kommenteret med, at man så sandelig havde set, at »the Jaguar was awake«.

FALSTERS havaripatrulje henter sårede om bord på LULEAA.

»Cooperative Jaguar« set med Skoleskibet MØENs øjne:

Skoleskibet MØEN har sendt SØVÆRNS ORIENTERING en rapport om øvelsen, som vi her gengiver (forkortet af red.):

I den første fase til søs var MØEN i gruppe med SEEADLER (Tyskland), LULEÅ (Sverige) og IMANTA (Litauen). Sejladsen blev af alle grupper benyttet til indøvelse af formationssejlads, hvor forløbet af den taktiske kommunikation mellem enhederne var en af de vigtigste forudsætninger for øvelsernes effektivitet. Øvelserne bar præg af høj grad af professionalisme, og der blev hurtigt etableret et effektivt samarbejde enhederne imellem. Formationssejladserne afsluttedes med, at enhederne samledes i en diamant med 15 meters afstand og kasteliner fra skib til skib. Desuden blev der gennemført skydninger ved Sjællands Odde, SAR-øvelser med elementer som mand-over-bord under formationssejlads og samarbejde med svensk helikopter, assistance til andet skib, helikopterlift, slæbeøvelser mv. Herudover blev embargo-øvelser med blandt andet billedopbygning, investigering og boarding gennemført. I forbindelse med boardingøvelserne kunne man opleve et bevæbnet boardinghold fra MØEN gå ombord og visitere en forhenværende Warszawapagt-en-

hed, den litauiske enhed IMANTA (tidligere østtysk KONDOR-klasse).

Boarding med entusiasme

Besætningen fra IMANTA gik op i rollen som civil embargo-bryder med stor entusiasme og havde endda til formålet iklædt sig civil tøj. Øvelsen i at opretholde embargo blev i øvrigt vanskeliggjort, idet sigtbarheden ofte var under 50 meter, men øvelsen forløb på trods heraf planmæssigt.

Øvelsen til søs sluttede i Århus Bugt. Den 12. oktober skulle skibene demonstrere deres kunnen for særligt indbudte gæster samt pressen, men den ringe sigtbarhed forhindrede desværre fuld aktivitet. De fleste øvelser måtte aflyses, og i stedet blev andre initieret med kort varsel til ankers.

Sammenfattende kan MØEN konstatere, at øvelsens resultat var af ypperste karakter.

Fredag den 13. oktober var alt forbi. MØEN kunne drage mod nye oplevelser med en velmotiveret stambesætning, 6 vagtcheferselever og 56 kadetaspiranter.

Deltagende maritime enheder i »COOPERATIVE JAGUAR«:

De 12 nationer deltog med følgende enheder:

SKIBE:

BELGIEN:	MINEJAGTENHEDEN PRIMULA
DANMARK:	MINELÆGGEREN FALSTER MINELÆGGEREN MØEN
ESTLAND:	MINESTRYGEREN SULEV
FINLAND:	MINELÆGGEREN POHJANMAA
FRANKRIG:	FREGATTEN DROGOU
TYSKLAND:	MOTORTORPEDOBÅDEN FALKE MOTORTORPEDOBÅDEN GREIF MOTORTORPEDOBÅDEN KONDOR MOTORTORPEDOBÅDEN SEEDLER HJÆLPESKIBET DONAU
LETLAND:	MINESTRYGEREN IMANTA
LITAUEN:	KORVETTEN AUKSTAITIS
POLEN:	KORVETTEN KASZUB
SVERIGE:	MOTORTORPEDOBÅDEN PITEAA MOTORTORPEDOBÅDEN LULEAA MOTORTORPEDOBÅDEN STROEMSTAD
ENGLAND:	DESTROYEREN CARDIFF
USA:	FREGATTEN De WERT

MARITIME FLY:

USA:	LOCKHEED P-3-C-ORION
DANMARK:	WESTLAND NAVY-LYNX HELIKOPTER MK 91
ENGLAND:	WESTLAND NAVY-LYNX HELIKOPTER HAS-3
SVERIGE:	BOING-VERTOL CH-46/VTOL 107 SEA KNIGHT
USA:	SIKORSKY SH 60B SEA HAWK
TYSKLAND:	BELL UH-1D

NATO har indgået Partnerskab for Fred (Partnership for Peace (PfP)) aftale med 26 nationer omkring tillidsskabende foranstaltninger og aktiviteter, herunder afvikling af fælles kurser, seminarer og militære øvelser. PfP aktiviteterne gennemføres i overensstemmelse med særligt udarbejdede samarbejdsprogrammer.

Patruljefartøjet SKADEN land- sætter sergent- elever fra Sergentskolen i Odense

Den rutineprægede farvands-
overvågning blev afbrudt for
en stund, da Patruljefartøjet
SKADEN i begyndelsen af
november skulle landsætte
sergentelever fra Sergentsko-
len i Odense. Eleverne havde
været på øvelse i en uge for-
inden, og skulle transporteres
fra Nyborg til Lohals, hvor
landsætningen skulle finde
sted med gummibåd. De kun-
ne alle se frem til 18 kilome-
ters march.

Soldaterne blev indkvarteret i
en container under dækket.
Under forlægningen og en
rundvisning på skibet, fik de
utrættelige elever fornøjelsen
af at nyde duften af skibs-
kokkens gastronomiske spe-
cialiteter. Men øvelse er
øvelse, så de sultne elever
måtte tage til takke med en
reduceret feltration.

Landsætningen forløb uden
problemer. Efter operationen
»tvang« kulde og regn
SKADENS dæksbesætning
om læ, hvor et varmt bad og
en kop kaffe ventede. Derefter
genoptog SKADEN far-
vandsovervågningen.

(SKADEN)

Sergenteleverne klar til
landsætning

MARINEHJEMMEVÆRNET PÅ SIN STØRSTE ØVELSE

BALTEX-95

I juli måned forlod 10 marinehjemmeværnsfartøjer deres basehavne for at aflægge besøg i Baltikum og deltage i bilaterale øvelser med de Baltiske Stater. BALTEX-95, som øvelsen blev kaldt, var Marinehjemmeværnets hidtil største øvelse.

Kurs mod Estland

De 10 fartøjer startede ud med 9 fartøjer fra Slipshavn og 1 fra Bornholms Hjemmeværn den 21.-22. juli 1995. Efter at have formeret øvelseseskadren, blev kursen sat over Østersøen mod Saaremaa (Ösel) i Estland. Forud var gået 6 måneder med intens planlægning i 3 arbejdsgrupper med ansvar for operationer, logistik og information. Marinehjemmeværnets største øvelse nogensinde var i gang.

Under besøgene i Baltikum skulle eskadren, som led i samarbejdet mellem Danmark og Baltikum, udbrede kendskabet til det danske Hjemmeværn i almindelighed og Marinehjemmeværnets materiel og personel i særdeleshed.

Hjemmeværnsflotiller fra hele Danmark

Øvelsen blev ledet af Marinehjemmeværnsinspektøren (HMI), kommandør Steen Vestergaard Andersen.

Fartøjer og besætninger kom fra hjemmeværnsflotiller over hele landet. Om bord i hvert fartøj var der ud over besætningen to gæster, hvoraf en var inviteret af hjemmeværnsdistrikterne og en af de deltagende flotiller. Gæsterne var civile med tilknytning til hjemmeværnet og medlemmer af hærhjemmeværnet og flyverhjemmeværnet.

De deltagende enheder bestod af

Marinehjemmeværnets 800-klasse (MHV 801)

Marinehjemmeværnets 8 nyeste fartøjer af 800-klassen, et fartøj af 90-klassen og et ældre fartøj af 70-klassen.

Modtaget af ex- »MALLEMUKKEN«

Efter 52 timers sejlads over Østersøen, hvorunder der blev gennemført øvelser af forskellig art, og hvor Østersøen i et døgnstid viste sig fra sin mindre behagelige side, ankom eskadren til estisk farvand, hvor den blev mødt af et patruljefartøj, som skibskenderne kunne nikke genkendende til. Det var nemlig søværnets tidligere MALLEMUKKEN, som nu gør tjeneste i den estiske flåde under navnet AHTI. Eskadren anløb Roomassaare, der er havneby for hovedbyen Kuressare på Saaremaa.

Videre til Letland og Litauen

Efter 3 dages ophold i Kuressare/Roomassaare fortsatte eskadren til Liepaja i Letland og Klaipeda i Litauen.

I hver havn havde Marinehjemmeværnsinspektøren møde med repræsentanter fra de baltiske hjemmeværn. Under møderne orienterede man gensidigt om landenes hjemmeværn og de aktuelle problemer, som man stod over for at skulle løse i de kommende år.

Efter drøftelserne blev marinehjemmeværnets fartøjer og materiel vist frem, og de baltiske gæster fik lejlighed til at føle dybt vand under kølen under en demonstrationssejlads.

Øvelser i Search and Rescue (SAR)

Et område, som de baltiske gæster var særligt interesseret i, var Marinehjemmeværnets deltagelse i SAR-operationer. På grund af emnets aktualitet blev der arrangeret SAR-øvelser i Roomassaare og Liepaja med deltagelse af estiske og lettiske fartøjer.

I alle tre havne var der arrangeret pressekonferencer og »åbent-skib«, hvor mange mennesker benyttede lejligheden til at besøge de danske skibe.

Under »åbent-skib« arrangementerne var der på kajen opstillet informationsstande om Hjemmeværnet. Til lejligheden var der også fremstillet en lille folder, som specielt fortalte om Marinehjemmeværnet. Plancher til informationsstandene og foldere var oversat til det pågældende lands sprog.

10 dage og 1200 sømil

Hele øvelsen varede 10 dage, hvorunder der blev udsejlet ca. 1200 sømil. Kun ét teknisk problem opstod: Da eskadren passerede Bornholm, revnede et brændstofrør på bagbord motor på MHV 802. Forsøg på reparation lykkedes ikke. Sejladsen blev fortsat for én motor – uden at der opstod forsinkelser. Ved ankomst til Roomassaare ca. 24 timer senere ventede et nyt brændstofrør, sendt fra værftet i Danmark, på kajen.

Historik

Øen Saaramaa har en dansk fortid. Valdemar Sejr erobrede øen i 1206, men solgte den en snes år senere til en tysk ridderorden. I en periode fra 1559 til 1645 ejede Danmark først halvdelen af øen, senere hele øen. Ved freden i Brömsebro måtte Danmark imidlertid afstå øen til Sverige sammen med Gotland, Härjedalen

og Jämtland. I 1597 var en ung, nyudnævnt dansk konge, Christian IV, på rejse i Østersøområdet, hvorunder han bl.a. besøgte sin statholder på slottet i Kuressare.

Hjemme igen

Efter besøg i Klaipeda gik turen hjem over en »flad« Østersø, og præcis kl. 15.00 den 30. juli 1995 fortøjede eskadren i Slipshavn. Marinehjemmeværnets hidtil største øvelse var slut.

Øvelse BALTEX-95 blev den store oplevelse, som alle havde håbet. Øvelsen havde vist, at de deltagende besætninger var i stand til at løse de opgaver, som er pålagt Marinehjemmeværnet til støtte for søværnet.

(Marinehjemmeværnsdistrikt I)

Søværnets chefer mødtes i Frederikshavn

Med deltagelse af 70 civile og militære chefer har Chefen for Søværnets operative Kommando, kontreadmiral K.H. Winther og Chefen for Søværnets Materielkommando, kontreadmiral N. Mejdal afholdt søværnets traditionelle, årlige CHEFMØDE ved Kampinformationskursus (AIS) og Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i Frederikshavn i perioden 6. til 7. november 1995.

Foruden at give deltagerne mulighed for at orien-

tere hinanden om den mere generelle situation inden for forsvars- og sikkerhedsmæssige aspekter, herunder status i planlægning, materieludvikling og økonomi havde admiralerne lagt op til et højaktuelt syndikatarbejde omkring trilogien: Rekruttering, uddannelse og fastholdelse af militært og civil personel i Søværnet. Af den grund var der lagt vægt på, at også yngre chefer fik mulighed for at deltage.

OPERATION »stud. sø.« 1995:

210 gymnasieelever havde orienteringsdag i søværnet

Tirsdag den 24. oktober afholdt Søværnets Officersskole sin årlige besøgs- og orienteringsdag – stud.sø. – for 210 skoleelever fra landets gymnasier, HF-kurser, studenterkurser og HH/HTX-kurser.

Formålet med »stud.sø«

Det primære formål med stud.sø er at gøre landets skoler opmærksom på søofficersuddannelsen, og at få gjort de unge interesseret i officersuddannelsen, så søværnet kan sikre sig en nødvendig og ønskelig rekruttering blandt de unge.

Derudover tjener stud.sø det formål at udbrede kendskabet til søværnet generelt.

Besøgsdagen bliver naturligvis gjort så attraktiv som mulig for de unge, der udover besøget ved Søværnets Officersskole, får en tur til søs med søværnets skibe. Positivt var det, at dagen blev bredt mediedækket af DR, Kanal 2, TV2 FLASH og den trykte presse.

Søkadetter fulgte med

Programmet for de unge uddannelsessøgende startede med en grundig orientering om uddannelsen og rundvisning på Søværnets Officersskole.

Elevinteressen sporedes tydeligt i de mange spørgsmål, der blev stillet til skolen og vel nok især til de kadetter, som fulgte eleverne på tæt hold under hele besøget.

Seks timer til søs

I dagens sejlprogram deltog Inspektionsskibet HVIDBJØRNEN med dens LYNX helikopter, korvetten OLFERT FISCHER, mineskibene FYEN, MØEN og LOSSEN,

Koncentration ved computerskærmene på broen af en Standard flex-300

WILLEMOES-klassen med 5 enheder samt 3 Standard Flex-300.

Sejladserne blev gennemført som en integreret særhændelse i forbindelse med Flådens samtidige afvikling af den nationale DANEX øvelse.

Eleverne blev fordelt på skibene, hvor de under et 6 timers ophold bl.a. kunne opleve formationssejladser med høj fart og sømålsskydninger med enhedernes artilleri. Torpedomissilbådene simulerede torpedoangreb mod de større skibe, og SEA LYNX helikopteren demonstrerede sine fremragende flyveegenskaber. På egen hånd kunne eleverne orientere sig om bord, men de måtte også aktivt medvirke, når der blev iværksat klartskibs-, havari-, rednings- og brandøvelser.

Trætte og vindblæste elever

Sidst på dagen ankom skibene til Holmen, hvorefter eleverne blev kørt til Københavns Hovedbanegård.

Det var uden tvivl en flok trætte og vindblæste skoleelever, som kunne tage hjem og næste dag fortsætte skolegangen.

Mange gav udtryk for, at dagen havde været meget spændende og lærerig. »Der blev drømt mange drømme i det sidste tog mod Fyn og Jylland den aften«, som det blev udtrykt i en artikel om stud.sø i Fyns Stiftstidende.

Vinder af fotokonkurrencen

»ÅRETS BILLEDE«

Konkurrencens præmisser:

Et godt billede, der på en sjov eller anderledes måde beskriver en hverdagssituation i søværnet m.fl.

Vinder blev:

**Asbjørn Wieck-Nordahn,
Hjemmeværnsflotille
244 i Svendborg**

med dette billede og tekst: ►

Billedet blev taget den 5. maj 1995 på Skarø i Svendborgsund, hvor HVF 244 og en delegation fra Luftmeldekorpsen skulle deltage i højtidelighederne på øen i anledning af 50-året for Danmarks befrielse. Der var hjemmefra anmodet om transport til delegationen, så denne kunne komme rundt på øen.

Transporten blev bekræftet med, at den lokale bus kunne stilles til rådighed. Den lokale bus viste sig at være øens kreaturvogn.

»Kreaturtransport«

Et stormglas er på vej til fotografen

På anden pladsen kom DANYARD A/S ved fotograf Lars Nordam-Ullitz med det fornemme billede af FLYVEFISKEN-klassens »steam past« af Kongeskibet DANNEBROG (se SØVÆRNS ORIENTERING nr. 6/95) i forbindelse med forlægning af 11 enheder til Aalborg. Anledningen var navngivning af Standard Flex nummer 14 – SØLØVEN. Hvornår vil vi mon igen se så mange Standard Flex i formation?

11 Standard Flex-300 i »steam past« for Kongeskibet DANNEBROG

NATO KURSUS PÅ HØJT PLAN:

Dansk deltagelse i NATO Defence College (Kursus 86)

Overingeniør Bent Hansen, Søværnets Materielkommando, har i perioden februar til juli 1995 gennemgået NATO Defence College i Rom. Hans indtryk af NATOs fornemmeste kursus fremgår af efterfølgende artikel.

NATO Defence College

Siden sin oprettelse i 1951 og siden 1966 fra sit domicil i Rom har NATO Defence College (NDC) varetaget den opgave at uddanne senior officerer og civilt personel, med henblik på varetagelse af nøglestillinger inden for NATO organisationen og de enkelte NATO landes nationale offentlige administration. NDC afholder årligt to seniorkurser og »kursus 86« havde fire danske deltagere. Tre hustruer havde fået mulighed for at ledsage deres ægtefæller til Rom.

Deltagerne inddelt i multinationale grupper

20. februar mødtes det danske hold for første gang med 55 kollegaer fra 12 andre NATO lande for introduktion til college akademiske program og arbejdsmetoder. Efter test af sprogfærdigheder i NATO-sprogene engelsk og fransk etableredes 8 multinationale/multi-faglige komiteer, der gennem hele kursusforløbet skulle vise sig at være centrale for afviklingen af kurset. Beslutningsprocessen i NATO er baseret på enighed mellem alle 16 medlemslande. Ikke mindst derfor er gruppevis træning i ledelsesmæssige færdigheder, i.e. opbygning af grundlag for beslutningstagen i en-

ighed – »consensusbuilding« – i multinational sammenhæng, en vigtig del af kurset.

Det akademiske program

Kursets akademiske program var opdelt i 7 studieperioder, der i et naturligt forløb opbyggede den enkelte deltagers viden og færdigheder omkring det internationale NATO samarbejde. Temaerne i de enkelte studieperioder strakte sig fra strategisk tænkning og planlægning i en demokratisk alliance, studier af globale trusler mod sikkerheden og freden i verden og studier af det nye central- og østeuropæiske geografiske og politiske landskab, til drøftelser omkring NATO's rolle i det nye verdensbillede. Sidstnævnte med 38 kollegaer fra tidligere Warszawapagt lande, i forbindelse med deltagelse i 3 ugers integreret NACC/OSCE kursus.

Varieret arbejdsform

Arbejdsformen består i en kombination af foredrag og drøftelser med foredragsholderne, diskussioner i plenum og mindre arbejdsgrupper, seminarer med deltagelse af paneldebatører, udvalgt blandt internationale eksperter og politiske personligheder samt selvstudie og studieprojektarbejde med NATO kollegaerne. Arbejdsformen giver den enkelte kursUSDeltager helt usædvanlige muligheder for at fordybe sig i emner af speciel personlig interesse.

NATO's aktuelle hovedopgave omkring opbygning af den nye europæiske sikkerhedspolitiske arkitektur var naturligvis det gennemgående tema i kurset. I den forbindelse indtog drøftelserne omkring udvikelsen af NATO og udviklingen af

det sikkerhedspolitiske element i den Europæiske Union, og herunder udviklingen i den Vesteuropæiske Union, en central rolle i alle diskussioner.

Som resultat af det multinationale samarbejde i kursuskomiteerne præsenteredes ved kursusafslutning studieprojekter omkring følgende emner: Spredning af våben med masseødelæggelseseffekt, »Combined Joint Task Force«, Det fremtidige forhold mellem NATO og Rusland, »NATO – Alliance eller Paradigme« (mønstergyldigt eksempel), Værnepligten og dens betydning for NATO operationer.

Studierejser

En vigtig del af NDC kursets formål er at give kursUSDeltagerne grundlæggende forståelse for de enkelte NATO medlemslandes geografiske, politiske, teknologiske, økonomiske og kulturelle baggrunde for medlemskab af NATO alliancen. Nationale præsentationer og studierejser er derfor en væsentlig del af kurset. Kursus 86 studierejser bragte bl.a. deltagerne til den sydtalienske by Bari, hvor der blev orienteret om NATO's luftoperationer over Bosnien-Herzegovina og NATO-WEU søoperationer i Adriaterhavet.

I forbindelse med studierejse til USA og Canada, og herunder deltagelse i NATO Symposium ved US National Defence University i Washington D.C., fik deltagerne bragt en klar forståelse for baggrunden for det amerikanske engagement i NATO. Under besøg i Paris, London, Bruxelles og Bonn blev kursUSDeltagerne præsenteret for europæiske stormagtstanker omkring Europas fremtidige sikkerhedsarkitektur på baggrund af Maastricht

Den danske delegation

Traktaten og ikke mindst problemerne i det tidligere Jugoslavien. De små NATO landes problemer og opgaver i NATO sammenhæng blev tilsvarende belyst i forbindelse med besøg i Spanien, Holland, Norge, Luxemburg, Tyrkiet og Island.

Moskva gjorde indtryk

Det mest betydningsfulde besøg var så afgjort besøget i den Russiske hovedstad. Under en uges ophold i Moskva fik alle lejlighed til, med egne øjne at se de problemer, det russiske folk har at kæmpe med, ikke mindst på det økonomiske område.

Gennem diskussioner i det tidligere Warszawa-pagt hovedkvarter med højtstående militærpersoner fra Rusland og de øvrige stater i Sammenslutningen af Uafhængige Stater (CIS) blev modsætningsforholdene mellem NATO og CIS tydeliggjort, og ikke mindst mødet med studerende på Frunze Militær Akademiet efterlod kursusedtagerne med en erkendelse af, at der fortsat udestår et stort arbejde i bl.a. NATO regi, før der kan sikres en stabil sikkerhedspolitisk situation i Europa.

Speciel amerikansk reaktion

En interessant oplevelse var amerikanernes reaktion, da de pludselig stod midt i Moskva. En kombination af frygt og begejstring, noget uvirkeligt, og alligevel! – og så var der

McDonalds på flere gadehjørner – skulle man tro sine egne øjne? Mon ikke de fleste amerikanere har troet, det var lettere at nå månen end Moskva?

En oplevelse for livet

23 ugers kursusophold ved NDC har udviklet hver enkelt deltager personligt.

Rom bliver forladt igen med en ledelsesmæssig ballast af helt usædvanlig karakter.

Der er knyttet venskaber for livet mellem familier på tværs af NATO landegrænserne og helt ind på den anden side af det forlængst sammenfoldede jerntæppe.

Deltagelsen har givet en oplevelse for livet og samtidig skabt en dyb forståelse og respekt for NATO samarbejdet, og de problemer der i de kommende år skal løses i fællesskab mellem de europæiske nationer, for at sikre den fred, der er så afgørende for den fremtidige økonomiske og sociale udvikling i Europa.

Som den hellige Fader Pave Poul udtrykte det under college audiens 2. juni 1995 i Vatikanet: »Diplomater og soldater har forskellige opgaver, men har ét fælles mål, at skabe et mere menneskeværdigt verdenssamfund med større grad af retfærdighed, og dermed et mere fredeligt verdenssamfund«.

Deltagelse på NDC kan på det varmeste anbefales – også for søfolk!

Nyt fra Søværnets Materiel Kommando

.....
52 mio. kr. til kyst-
overvågning
.....

Finansudvalget har den 25. oktober godkendt, at der anvendes ca. 52 mio. kr. til anskaffelse af elektro-optisk udstyr til kystudkigtjenesten.

Tolv stationære og tre mobile systemer skal anskaffes til brug under alle meteorologiske forhold i såvel dagslys som mørke, til farvandsovervågning, sikkerhed til søs, forureningskontrol og søredningstjeneste.

Det nye elektroniske udstyr skal kompensere for tabet af de overvågningsmuligheder, der forsvandt i takt med automatisering af fyrtårne og nedlæggelse af fyrskebe.

Søværnets Mærkedage

21. december 1815.

Danmark sluttede igen fred med barbareskerne.

Orlogsbriggen BORNHOLM, der var på togt til Middelhavet og Vestindien 1815-17, kom bl.a. til Tripolis, hvor den afhentede adskillige skibsbesætninger, der havde været i tripolitansk fangenskab.

Berberiet

Tyrkerne var oprindelig centralasiatiske nomadefolk, der i den europæiske Sen-middelalder var trængt frem i Mellemøsten. Efter århundreders erobringskrige i dette område opstod en række tyrkiske stammestater, hvoraf den, der blev ledet af det osmanniske dynasti, i løbet af det 14. århundrede udviklede sig til en stormagt. I 1453 blev Konstantinopel – nu Istanbul – erobret, hvorefter hele Balkanhalvøen og en del af Ungarn før midten af det 16. århundrede blev lagt under Tyrkiets herredømme. Samtidig gik det ud over Ægypten, Iraq og Yemen, hvorefter det osmanniske fremstød fortsatte mod de af berberne beboede områder Tripolis, Algeriet og Tunis, de såkaldte barbareskstater (Berberiet). Kontrollen over et så stort rige var naturligvis så vanskelig, men det bestod næsten i fuld udstrækning indtil begyndelsen af vort århundrede.

Statsautoriseret sørøveri

I løbet af det 18. og 19. århundrede svækkedes Tyrkiet imidlertid, og fyrsterne af vasalstaterne Algeriet, Tunesien og Tripolis udviklede et statsautoriseret sørøveri mod middelhavshandelen. De europæiske lande kunne ikke blive enige om, hvordan dette uvæsen skulle be-

kæmpes, og da folkeretten var ringe udviklet på den tid, måtte enhver klare sig selv. Det gjorde de – også Danmark – ved at betale tribut til dem for at kunne handle i fred.

Piastres for fred

Siden 1797 havde der været fred med Tripolis, selvom Pashaen flere gange havde ønsket de samme årlige »presenter« som Alger; men det blev ordnet i 1802, hvor man tilstod ham en ekstraordinær gave på 3000 piastres samt 5000 piastres årligt for »fred og venskab« i 5 år. Ved traktatens udløb i 1807 forlangte Pashaen 30.000 piastres og 150 centner krudt for en forlængelse af freden.

I mellemtiden var Danmark blevet inddraget i Napoleonskrigene, København bombarderet og størstedelen af flåden bortført. Man blev dog ved at betale Pashaen af Tripolis 5000 piastres årligt.

Grove trusler

Da skibsfarten var kommet i gang efter fredsslutningen i 1814 lod Pashaen i foråret 1815 sine korsarer (sørøvere) opbringe en halv snes danske skibe og lod den nyankomne Konsul Carstensen meddele, at han nu forlangte 200.000 piastres udbetalt inden 3 måneder til fredens fornyelse og for at frigive skibene med ladninger. Konsulen blev udsat for grove trusler og foretrak at afrejse til Malta.

Da nyheden herom nåede København i juni 1815, besluttede man at sende den tidligere Konsul i Tripolis, nu Legationsråd Nissen derned som forhandler, og bestemte at briggen BORNHOLM, der skulle til Vestindien, først skulle bringe Legationsråden derhen.

Kongelig instruks

Der blev udstedt en »Instruks, hvorefter Vi Frederik den Sjette allernådigst ville, at Chefen for Vor Brig BORNHOLM, Os elskelige Kaptein og Ridder af Dannebrog Ulrich Anthon Schönheyder skal paa det ham anbefalede Togt til Middelhavet og Vestindien sig allerunderdanigst rette og forholde.«

Briggen skulle snarest gøres sejlklar, og så snart »Legationsraad og Ridder Nissen« var kommet om bord, »haver Du at afsejle med den til Malta og dernæst efter bemeldte Legationsråd Nissens nærmere Rekvision til Tripolis«.

»Da Paschaen i Tripolis, skønt han ingen Krig har erklæret mod os, dog har ladet opbringe af Vore Undersaatteres Skibe, saa maa Du iagttage den samme Forsigtighed, som om vi virkelig var i Krig med ham. Til den Ende maa Du anløbe Tripolis med Parlementarier Flag og ikke sende noget Fartøj iland, forinden Du fra Land har erholdt Sikkerhed m.m.«

Briggen kom til

Efter bortførelsen af den danske flåde i 1807 iværksatte man et erstatningsbyggeri på flere hundrede kanonbåde, både på Orlogsværftet og på civile værfter i Danmark og Norge. Men man byggede også i årene 1808-13 8 brigger. Briggen BORNHOLM var én af fire, der blev bygget efter tegning af Mestersvend, senere Konstruktor Pihl.

De »Pihlske Brigger« var en ny og kraftig type med høj rigning (se billedet) og et sejlareal på 14.389 kvadratfod, noget dengang hidtil uset. De var derfor hurtigtsejlende og ar-

Rigningstegning til de Pihlske Brigger

meret med lange 18-pundige kanoner.

Briggen BORNHOLM blev bygget i Svendborg og søsat i 1811.

Den afsejlede fra København den 8. september 1815, passerede Dover den 19. september, men kom ud i dårligt vejr i Biscayen, havarerede og måtte til Plymouth for reparation.

Foruden af reparere skaderne blev masterne gjort 4 fod kortere. Den 20. oktober fortsatte rejsen, og Malaga blev anløbet for proviantering. Her fik man brev om, at »alle den tripolitanske Pashas Korsarer«, 9 med latinersejl og en korvet med 16 kanoner var stået til søs for at opbringe danske skibe.

Fredsslutning i december

Skibet ankom til Malta den 27. november. Konsul Carstensen kom om bord, og kanonerne blev ladet med skrå. Den 10. december ankom briggen til Tripolis under parlamentærflag. Etatsråd Nissen og konsulen blev sat i land. Derefter holdt BORNHOLM sig krydsende udenfor havnen til den 14. december, hvor briggen måtte forlade området på grund af storm. Først den 23. december var den tilbage og blev nu underrettet om, at freden var sluttet den 21. december.

Da Pashaen ikke ville underskrive fredstraktaten eller frigive de danske fanger før de 30.000 piastres, der var blevet forhandlingsresultatet, var betalt, blev BORNHOLM sendt til Malta for at skaffe pengene der. Det lykkedes, og briggen var tilbage i Tripolis den 11. januar 1816, hvor pengene samme dags aften blev afleveret.

Hvornår er mærkedagen?

Den 18. januar om aftenen kom Legationsråd Nissen om bord sammen med 6 skibskaptajner og 40 matro-

ser, der havde været i tripolitansk fangenskab. Næste dag afgik BORNHOLM mod Livorno, hvortil den ankom 26. januar, hvor passagererne blev sat i land. Missionen var gennemført.

Men hvilken dato er »mærkedagen«?

Bør det være 21. december 1815 eller 11. januar 1816 eller snarere 18. januar 1816?

Glædelig jul og godt nytår

Dengang som nu er der al god grund til at ønske besætningen på et dansk orlogsskib i Middelhavet en glædelig jul og et godt nytår.

Det være hermed gjort.

(WT)

P.S.

Briggen BORNHOLM fortsatte til Vestindien og returnerede først til København i 1817.
d.s.

Forsvarets gave til det kongelige brudepar:

Forsvarschefen overrakte ved en audiens på Amalienborg Slot den 16. november forsvarets lykønskninger til H.K.H. Prins Joachim og Prinsesse Alexandra i anledning af brylluppet 18. november. Det kongelige par fik overrakt en tegning af Schackenborg Slot, hvor forsvarets gave – en flagstang med Prins Joachims flag – var markeret.

Prins Joachim bad om, at hans og Prinsesse Alexandras tak blev videregivet til alle tre værn.

Flagstangen blev i øvrigt indviet 15. november ved overrækkelsen af folkegaven på Schackenborg. I hård blæst klarede den premieren tilfredsstillende.

**SØVÆRNS
ORIENTERING**
*ønsker alle læsere
en god jul
og et godt nytår!*

På gensyn i nr. 1/96

Efter velgennemført uddannelse i Søværnets Frømandskorps:

H.K.H. Kronprins Frederik udnævnt til premierløjtnant af reserven i søværnet

»Onsdag den 15. november 1995 er en festdag i Søværnet«.

Med disse ord indledte kommandør A. Fiedler sin tale i Kongsøre til H.K.H. Kronprins Frederik under en parade i anledning af Kronprinsens udnævnelse til premierløjtnant af reserven i søværnet, og Kronprinsens fortsatte tilkommandering til Søværnets Frømandskorps.

Kommandøren sagde videre i sin tale:

»Med udnævnelsen bekræftes de meget nære bånd, der igennem århundreder har været mellem Kongehuset og Den Kongelige Danske Marine – som nu benævnes Søværnet.

De har gennemgået Frømandskorpsets elevskole med godt resultat og blev frømand den 3. november. Denne uddannelse, kombineret med at De har gennemført uddannelsen til officer af reserven i Hæren gør, at De både vil kunne udfylde jobbet som frømand og tillige kunne gøre tjeneste som officer i Frømandskorpset. For Dem, som for andre officerer i søværnet, er uddannelses-tiden ikke færdig ved udnævnelsen til officer. Der venter yderligere træning for at blive færdiguddannet operativ frømand, og der er også planlagt supplerende navigations- og sømandsundervisning i løbet af 1996.

Alt sammen skal det være med til at give Dem en god ballast til at kunne udfylde officersstillinger i Søværnets Frømandskorps, men også på længere sigt kunne give Dem glæden og fornøjelsen ved sømandslivet om bord.

I Søværnet er Marinens og Danmarks historie integreret i ord og gerning. Dette ikke mindst synliggjort ved denne parade i anledning af Deres udnævnelse, hvor officererne er iklædt den 150 år gamle tjenestefrakke, der endnu bruges ved parader, audienser og officielle meldinger.

Gamle valgsprog med tilknytning til Marinen kan i få ord beskrive essensen bag ved tjenesten i søværnet og ikke mindst ved Søværnets Frømandskorps.

Christian den Fjerdes: »Når blot enhver vil gøre sit yderste«, og admiral Niels Juels: »Hverken dumdrigtig eller frygtsom«.

I dag har Søværnet gjort skibsreder A. P. Møllers »bon mot« »Ved retti-

dig omhu« til sit, og dermed er ringen foreløbig sluttet til tjeneste i Søværnet i halvfemserne.

Med disse ord byder Søværnet Dem hjertelig tillykke med udnævnelsen og velkommen om bord som officer. Vi er sikre på, at Deres tjeneste, både her i Søværnets Frømandskorps, men også i Søværnets andre enheder, vil være til glæde og gavn for Dem selv og ikke mindst for Danmark«.

Efter udnævnelsen fik H.K.H. Kronprins Frederik på Amalienborg overrakt Kong Frederik den IX's søofficerssabel af H.M. Dronning Ingrid.

**-FÅ MERE AT VIDE OM
HVAD DET VIL SIGE AT VÆRE...**

Officer af linien i søværnet

Rekvirer brochuren ved:

FORSVARETS VÆRNEPLIGT & REKRUTTERING · ERHVERVSOPLYSNINGSSEKTIONEN

Flyvestation Værløse · Postboks 135 · 3500 Værløse

Fax 4466 0297 · Tlf. (Man.-Fre. 09.00-15.00) 4468 2122

